

Post i 100 år - Askeby Postekspedition

Fra hæftet "Post i 100 år" fra 1986

Postekspeditionen blev oprettet i Fanefjordgade 32, hvor Peder August Jantzen var postekspeditør til 7. februar 1891. Der blev etableret fire landpostruter og en daglig brev- og pakkepostbefordring mellem Stege og Askeby.

Portoen var for breve indtil 50 kvint (1 kvint = 5gram) 4 øre i postekspeditionens egen omdelingskreds, udover denne 8 øre. Ønskede man, at modtageren skulle betale portoen, var det dobbelt takst.

På grund af stigende postmængde blev postekspeditionen den 1. september 1902 omdannet til postkontor. A. E. R. Flagstad, der var blevet ansat den 1. april 1891, blev udnævnt som den første postmester i Askeby.

På de tider var det ikke så almindeligt med postoprævninger og pengeudbetalinger, så landposten på ruten Askeby-Fanefjord var noget betænkelig, da der skulle udbetales overskud fra slagteriet. Det traf sig nemlig således, at de to mænd, der skulle have udbetalt penge, begge boede på hans rute. Han havde aldrig gået med så mange penge før, så der blev holdt godt fast på tasken. Lettet var han, da pengene var afleveret.

Postkontrahenterne, der kørte på Møn, var nødt til at skaffe sig ekstrafortjenester, for leve af lønnen kunne de ikke. Deres ekstrafortjenester bestod i besørgelse af byærinder og pakker for landboerne samt i at medtage passagerer. Bønderkonerne var aldrig karrige med et stykke sul eller pølse til postens kone, for det var som regel hende, der måtte løbe byærinderne. Det var billigt som passager at køre med posten, ca. 75 øre for en returbillet mellem landsbyerne og Stege.

Postuniformer var der ikke noget, der hed. De første landpostbude kunne legitimere sig med et skilt på taskeremmen, i 1891 blev de normeret med en sølvtræsset hue, og to år senere indførtes fuld uniform.

Fra 1. maj 1905 til 3. november 1911 var Andreas Larsen postmester. I 1908 flyttede postkontoret til den nuværende adresse Fanefjordgade 75. Huset var blevet bygget som læge- og jordemoderpraksis. Men inden overtagelsen må lægen og jordemoderen være blevet temmelig uenige, for ved salget af bygningen blev der lavet en klausul på huset, at det aldrig måtte bruges til disse to formål.

Postkontrahent Petersen på strækningen Stege-Dame-Askeby kørte i mange år turen med hestevogn. Vel ankommen til Askeby blev hesten sat i stald. Derefter gik han ud med posten på Vindebæk-ruten. Omkring 1919 erstattede han hesten med en bil, afstod Vindebæk-ruten, og kørte i stedet Stege-Askeby to gange om dagen.

En behagelighed må det have været, da bilerne kom. Det krævede sin mand at sidde på postvognen i al slags vejr, sommer og vinter. I vintertiden kunne tøjjet være stivfrosset, og skæg og øjenbryn var fyldt med små istapper, inden dagen var omme.

Den 1. maj 1913 bliver A.W. J. J.G. Sponneck postmester. I hans embedstid ophørte ordningen med postkontrahenten, da de kommunale busser overtager dagvognskørslen i 1920. Den 1. feb. 1923 bliver C. F. S. Wolf-Jürgensen postmester.

I finansåret 1927/28 afsendte postkontoret 17.000 postanvisninger og indbetalingskort samt afsendte og modtog 8.590 pakker.

Postkontoret blev den 1. dec. 1928 igen omdannet til postekspedition, samtidig overtog fru Laurine Hansen stillingen som postekspeditør. Beboerne i Dame ville gerne have postekspeditionen flyttet til Dame, som dengang var sognets hovedby. Der var underskriftindsamlinger for og imod flytningen, både i Dame og i Askeby, men da flytteomkostningerne fandtes for store, blev det ved den nuværende beliggenhed i Askeby.

Den 1. august 1960 blev Ernst Isling Hansen ansat som postekspeditør. Han var kioskejer og medlem af Fanefjord sogneråd samt formand for socialudvalget. Ernst Isling Hansen havde ikke tidligere været beskæftiget ved postvæsenet, så indlæringen foregik med småhuskesedler fra frk. Larsen på Stege postkontor.

Samme år blev der foretaget nogle mindre ombygninger i postekspeditionen. Der kom nyt inventar, og de tre små bliklamper, der hang i loftet, blev udskiftet med moderne belysning. Fru Gerda Isling Hansen hjalp i alle årene sin mand som ulønnet medhjælper. Ferie var der ikke noget der hed de første 10 år, man skulle selv skaffe og aflønne en afløser. Lønnen var i 1961, 16.000 kr. om året. Det var lange arbejdsdage. Selvom søndagen havde postekspeditionen åben mellem kl. 8⁰⁰ og kl. 9⁰⁰.

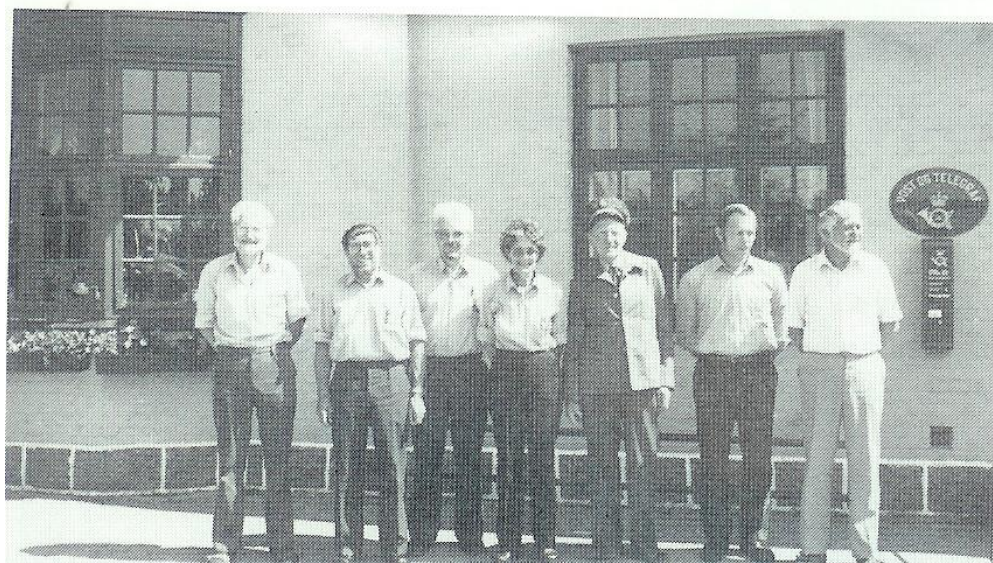
Den 1. oktober 1964 kom den første landpostbil til Møn. Det var Knud V. Rasmussen, der stolt kunne køre ud med post på ruten Askeby-Grønsund, mens de øvrige landpostbude måtte pumpe cyklerne og med de tunge cykeltasker trampe ud på deres ruter.

"Vinterkrigen 1978-79"

I tre døgn var Møn totalt afskåret fra omverdenen p.g.a. store snemasser. Bæltekøretøjer og helikoptere blev taget i brug for at hjælpe gamle og syge.

Posten hobede sig op i Næstved og Vordingborg. Da posten endelig 4. dag kunne omdeles, var der læs på bilerne, og trætte postfolk vendte sent tilbage efter at have omdelt de store postmængder. Det eneste lyspunkt i alle besværlighederne var, at Møns skattekontor måtte forlænge fristen for aflevering af selvangivelsen i fem dage, fordi postomdelingen var indstillet.

Askeby postekspedition afsendte i 1984, 40.547 postanvisninger og indbetalingskort samt 1.047 pakker. I dag er der fire landpostbude, der bringer post ud til områdets 718 husstande og 214 fritidshuse. Indleveringslokalet på posthuset, der stadig har noget af inventaret fra 1960, er efterhånden blevet noget umoderne. Ønsket om en modernisering ser nu i 1986 endelig ud til at kunne opfyldes, idet kontoret bliver udvidet med et lokale til budstue. Forholdene for kunder og personale vil i forbindelse med en udskiftning af inventaret blive væsentligt forbedret, så Jens Peter Christiansen, der har været postekspeditør siden 1. marts 1980, glæder sig til at kunne byde sine kunder velkommen i lyse og nyistandsatte posthuslokaliteter.

Personale ved Askeby posthus 1980. Postarbejder Freddy la Cour Petersen, landpostbud Preben K. Frejgaard (Vollerup), landpostbud Henning E. Sand (Vindebæk), postarbejder Hilda Frejgaard, landpostbud Knud V. Rasmussen (Grønsund), landpostbud Herluf Christensen (Damme-Have), postekspeditør Jens Peter Christiansen. På posthuset er endvidere ansat Birgit Gregersen.

Jonna Kjær-Nielsen

2010